

שתלתם ניגונים

בית מדרש בין דורי על הקשר בין הורים וילדים

כיבוד הורים במקורות היהודיים והתאמתם להיום:

"כבד את אביך ואת אמך למען יארכו ימיך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך"
דברים פרק ה' ט"ז

"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו"
ויקרא, י"ט, ג'

התורה מצווה אותנו על כיבוד ומורא ההורים אך אינה מפרטת במה זה כרוך, ואילו חובות של הילדים להוריהם משתמעות מכך. ומה בדבר חובות ההורים כלפי ילדיהם? ומהי הדרך הטובה ביותר לקבל החלטות במסגרת המשפחתית?

לפניכם כמה מקורות שיעזרו לנו לדון בשאלות אלו ובאחרות:

תנו רבנן איזהו מורא ואיזהו כיבוד
מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו
ולא סותר את דבריו ולא מכריעו
כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה מכניס ומוציא
תלמוד בבלי, מסכת קידושין, דף ל"א עמוד ב'

מצות שהאב חייב לעשות לבנו: למולו לפדותו ללמדו תורה
וללמדו אומנות להשיאו אשה רבי עקיבא
אומר אף ללמדו לשוט על פני המים
תלמוד בבלי, מסכת קידושין, דף כט, ע"א

דברים אלו נכתבו לפני כאלפיים שנה. מה, לדעתכם, תקף בימינו? הסבירו.
המקור מלמד שאסור לבן לסתור את דברי אביו, שאסור לו לשבת במקומו וכדומה.
האם אתם מסכימים עם הדרישות האלה?

במה מחוייבים כיום ההורים לילדים ובמה הילדים להורים?

חברו את הלכות כיבוד הורים וילדים בימינו

מצוות האם והאב לעשות לבנם וביתם:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

2. מצוות כיבוד הורים:

איזהו מורא? לא _____ ולא _____ ולא _____
ואיזהו כיבוד: כן _____ כן _____ וכן _____

כתבו

דמיינו שיכולתם להוסיף דיבר על היחס שההורים צריכים לתת לילדיהם. נסחו אותו:
את בנכם ובתכם, _____
למען _____

“כשמדברים על הורות, מדברים בעצם על בית המלאכה שבו נבראת האנושות”
שי אור

“כבד את אביך ואת אמך” - לא ניתנה מצוה זו לבנים בלבד. גם ההורים בכלל מצוה זו. כיצד?

אומרים לאבי: “קודם שהולדת בנים לא היית חייב בכבודך כמו עתה. עכשיו שנעשית אב, כבד את אביך - כלומר את האב אשר בך, ואין לך כבוד שיכול האדם לכבד את האב שבו, ואת האם שבה, גדול מזה שהוא עצמו מכבד דבריו, ונוהג בעצמו כאשר ירצה שינהגו בניו. ק

ר' אליהו כי טוב, איש וביתו - הליכות והלכות לבית היהודי

מה זה בעיניכם לכבד את ההורים שבכם? במה זה מתבטא?

“כאשר נבחר להפוך את האנושות לאנושית יותר, נעמיד את מעשה ההורות במרכזה. כשנסכים להפוך את הקשר בין ילדים להוריהם לציר שסביבו נעים חיינו, הזעקה המחרידה “הקשיבו לי!” שמטלטלת ומזעזעת את עולמנו - תירגע. בשקט שישתרר, ילדים ומבוגרים יתפנו להקשיב. ולהרגיש. ולתת בנדיבות ובנחישות את כל היופי, החכמה, העצמה והיצירתיות המופלאה שלהם - ללא מאבק.”

הורות כמעשה ניסים שי אור

כיצד מתאר שי אור את התפקיד של ההורים?
האם אתם מסכימים איתו?

אבי היה אלוהים \ \ יהודה עמיחי

אָבִי הָיָה אֱלֹהִים וְלֹא יָדַע. הוּא נָתַן לִי
אֶת עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת לֹא בְרַעַם וְלֹא בְזַעַם, לֹא בְאֵשׁ וְלֹא בְעָנָן
אֶלָּא בְרַחֲמֵי וּבְאַהֲבָה. וְהוֹסִיף לְטוֹפִים וְהוֹסִיף מְלִים טוֹבוֹת,
וְהוֹסִיף “אָנָּה” וְהוֹסִיף “בְּבִקְשָׁה”. וְזָמַר זְכוֹר וְשָׁמַר
בְּגוֹן אֶחָד וְהִתְחַנֵּן וּבָכָה בְשִׁקְטָא בֵּין דְּבַר לְדְבַר,
לֹא תִשָּׂא שֵׁם אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא, לֹא תִשָּׂא, לֹא לְשׁוֹא,
אָנָּה, אֵל תַּעֲנֶה בְרַעַךְ עַד שִׁקְרָא. וְחִבַּק אוֹתִי חֲזוֹק וְלַחֵשׁ בְּאָזְנִי,
לֹא תִגְנוֹב, לֹא תִנְאַף, לֹא תִרְצַח. וְשֵׁם אֶת כְּפוֹת יָדָיו הִפְתּוּחוֹת
עַל רֹאשִׁי בְּבִרְכַת יוֹם כְּפוּר. כְּפִיד, אֶהֱבֶה, לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְקוֹל אָבִי לָבָן כְּמוֹ שֶׁעַר רֹאשׁוֹ.
אֲחֵר-כֵּךְ הִפְנָה אֶת פְּנָיו אֵלַי בְּפַעַם הָאֲחֵרוֹנָה
כְּמוֹ בַּיּוֹם שֶׁבּוֹ מֵת בְּזְרוּעוֹתַי וְאָמַר: אָנִי רוֹצֶה לְהוֹסִיף
שְׁנַיִם לְעֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת:
הַדְּבַר הָאֶחָד-עֶשֶׂר, “לֹא תִשָּׂא”
וְהַדְּבַר הַשֵּׁנִים-עֶשֶׂר, “הִשְׁתַּנֵּה, תִּשְׁתַּנֵּה”
כֵּךְ אָמַר אָבִי וּפְנָה מִמֶּנִּי וְהִלַּךְ
וְנָעַלְמָה בְּמִרְחָקוֹ הַמְּיוֹזְרִים.

אמי

\\ יהודה עמיחי

אמי היתה נביאה ולא ידעה.
לא כמו מרים הנביאה הרוקדת בתפלים ובמצלתיים,
ולא כמו דבורה שישבה תחת התמר ושפטת את העם,
ולא כמו חלדה הנביאה המנבאה עתידות,
אלא נביאה פרטית שלי שקטה ועקשנית
ונאני תיב לקיים את הכל וזמן חיי עובר.
אמי היתה נביאה כשאמרה לי את דברי היום-יום,
פסוקים לשמוש חד פעמי: אתה תצטער,
זה יעיף אותך, זה יעשה לך טוב, אתה תרגיש
כמו אדם חדש, אתה תאהב את זה, אתה
לא תוכל, אתה לא תאהב את זה,
אתה לא תצליח לסגור את זה, ידעתי שלא תזכר,
שלא תשכח, תתן, תקח, תנות, אתה יכול, אתה יכול.
וכשאמי מטה הצטרפו כל הנבואות הקטנות
לנבואה גדולה אשר תגיע עדי נבואת אחרית הימים

שני השירים מתוך - "מלון הוריי", פתוח סגור פתוח

כיצד לדעתכם תפסו הוריו של יהודה עמיחי את תפקידם?
מה אתם חושבים על הקשר בין הורים, אלוהים ונביאים?

ילד פרטי

\\ דליה וינשטין

למה בכל פעם כשבאים אלי חברים
אמא אומרת: "כבר הכנת שעורים?
ומדוע החדר לא מסודר?
ואת החביתה גמרת כבר?"
ותמיד, דוקא על יד כל החברים,
אמא נזכרת שיש לי פצעים
וצריך למרח עכשו משחה,
ולרדת למפלת להביא חלה,
ועוד כל מיני דברים אחרים -
בדיוק כשאני רוצה לשחק עם חברים.

האם יש קשר בין רוב התלונות של הילד?
מה, לדעתכם, הכי מפריע לילד שבשיר?
מה הייתם מציעים לו לעשות?
האם יש אפשרות לכבד גם את רצונותיו וגם את
דאגותיה ואת צרכיה של אימו?

